

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI.411.3.5.2024

Anna Misiowiec
Dyrektor Zespołu Szkół Ponadpodstawowych
im. Stanisława Staszica w Stąporkowie
ul. Staszica 4
26-220 Stąporków

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/24/003 – Realizacja szkolenia strzeleckiego oraz nauki udzielania pierwszej pomocy w szkołach województwa świętokrzyskiego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Stanisława Staszica w Stąporkowie (dalej: Zespół lub Szkoła), ul. Staszica 4, 26-220 Stąporków.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Anna Misiowiec, Dyrektor Szkoły (dalej: Dyrektor) od 1 września 2023 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełniła Hanna Rzepka (od 1 września 2010 r. do 31 sierpnia 2023 r.).
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Warunki organizacyjne i finansowe dla realizacji edukacji dla bezpieczeństwa, w tym szkolenia strzeleckiego oraz nauki udzielania pierwszej pomocy. 2. Realizacja edukacji obronnej i nauki udzielania pierwszej pomocy w szkołach. 3. Nadzór nad realizacją edukacji dla bezpieczeństwa i pierwszej pomocy.
Okres objęty kontrolą	Lata szkolne 2022/2023-2024/2025 (do czasu zakończenia kontroli) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli miały związek z ustaleniami dotyczącymi okresu objętego kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontrolerzy	1. Agnieszka Olejarz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/92/2024 z 19 sierpnia 2024 r. 2. Roman Wilk, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LKI/93/2024 z 28 sierpnia 2024 r.

(akta kontroli str. 1-5)

---

¹ Dz.U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Dyrektor nie zapewniła w pełni odpowiednich warunków organizacyjnych i finansowych dla realizacji zajęć z edukacji dla bezpieczeństwa, w tym szkolenia strzeleckiego oraz ćwiczeń z udzielania pierwszej pomocy.

W Zespole terminowo opracowywano arkusze organizacyjne na lata szkolne 2022/2023-2024/2025 i projekty planu finansowego na lata 2022-2024. Dyrektor nie podzieliła klas na grupy o liczebności nie większej niż 15 uczniów w celu zapewnienia efektywnej nauki przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa (dalej także EdB), w szczególności podczas ćwiczeń z resuscytacji krążeniowo-oddechowej, postępowania z osobą nieprzytomną oraz opatrywania ran, złamań i krwotoków, mimo że przepisy oświatowe w powiązaniu z podstawą programową kształcenia ogólnego dla tego przedmiotu wskazywały na konieczność podziału klas na grupy podczas tych zajęć. Osoby, które w okresie objętym kontrolą uczyły w Szkole edukacji dla bezpieczeństwa, posiadały wymagane kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela, jednak tylko jedna z tych osób, prowadząca zajęcia w roku szkolnym 2022/2023 posiadała odpowiednie przygotowanie do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy w ramach EdB. W roku szkolnym 2023/2024 powierzono w zastępstwie za nieobecnego nauczyciela prowadzenie EdB osobie, która nie miała odpowiedniego przygotowania do prowadzenia ww. zajęć praktycznych, nie uzyskano jednak zgody organu prowadzącego nadzór pedagogiczny na jej zatrudnienie. W Szkole zapewniono warunki bazowe oraz większość pomocy dydaktycznych wymaganych do realizacji programu z edukacji dla bezpieczeństwa, w tym ćwiczeń praktycznych z udzielania pierwszej pomocy. Brak dwóch wymaganych środków dydaktycznych nie wpłynął na jakość wykonywanych ćwiczeń, gdyż nauczyciel stosował materiały zastępcze.

W latach szkolnych 2022/2023-2023/2024 prawidłowo dokumentowano realizację zajęć z edukacji dla bezpieczeństwa. Niektóre formy pracy podlegające sprawdzeniu nie były oceniane zgodnie z wewnętrznymi zasadami. Przedmiotowe zasady oceniania z EdB na rok szkolny 2022/2023 zostały sporządzone nierzetelnie, a na kolejne lata szkolne nie zostały opracowane. W powyższych latach szkolnych w ramach edukacji dla bezpieczeństwa nie zrealizowano w pełni wszystkich treści w zakresie edukacji obronnej, określonych w Podstawie programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego i technikum, stanowiącej załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (dalej: Podstawa programowa)³, w tym szkolenia strzeleckiego. Wynikało to m.in. z niepodjęcia przez Dyrektora wymaganych działań w celu umożliwiania uczniom bezpłatnego dostępu do strzelnicy, w tym powiatowej⁴. Na zajęciach z edukacji dla bezpieczeństwa zapewniono uczniom bezpieczne i higieniczne warunki.

Dyrektor obejmowała nadzorem pedagogicznym realizację EdB i przedstawiała Radzie Pedagogicznej wnioski z tego nadzoru. Zgłoszone przez nauczycieli potrzeby w zakresie doposażenia pracowni edukacji dla bezpieczeństwa w dodatkowe pomoce dydaktyczne (w tym treningowy automatyczny defibrylator zewnętrzny), nie zostały zrealizowane z uwagi na brak odpowiednich środków w budżecie szkoły.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. poz. 467, ze zm.

⁴ Strzelnicy usytuowanej w Zespole Szkół Ponadpodstawowych nr 1 w Końskich, utworzonej w ramach programu dofinansowanego przez Ministra Obrony Narodowej pn. „Strzelnica w powiecie” w celu umożliwienia prowadzenia szkoleń strzeleckich w szczególności wśród młodzieży.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Warunki organizacyjne i finansowe dla realizacji edukacji dla bezpieczeństwa, w tym szkolenia oraz nauki udzielania pierwszej pomocy

Opis stanu faktycznego

Arkusze organizacyjne Zespołu na lata szkolne 2022/2023-2024/2025 spełniały wymogi określone w § 17 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli⁵, tj. zarówno w odniesieniu do klas Liceum Ogólnokształcącego jak i Technikum⁶ zawierały: 1) liczbę nauczycieli ogółem, w tym nauczycieli zajmujących stanowiska kierownicze; 2) imię, nazwisko, stopień awansu zawodowego i kwalifikacje poszczególnych nauczycieli oraz rodzaj prowadzonych przez nich zajęć i liczbę godzin tych zajęć; 3) liczbę pracowników administracji i obsługi, w tym pracowników zajmujących stanowiska kierownicze, oraz etatów przeliczeniowych; 4) liczbę pracowników ogółem, w tym pracowników zajmujących stanowiska kierownicze. Zgodnie z § 17 ust. 4 ww. rozporządzenia, arkusze zawierały również:

- 1) liczbę oddziałów poszczególnych klas;
- 2) liczbę uczniów w poszczególnych oddziałach;
- 3) dla poszczególnych oddziałów:
  - a) tygodniowy lub semestralny wymiar godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych, w tym godzin zajęć prowadzonych w grupach,
  - b) tygodniowy wymiar godzin zajęć: religii, wychowania do życia w rodzinie;
  - c) tygodniowy wymiar godzin zajęć rewalidacyjnych dla uczniów niepełnosprawnych;
  - d) wymiar godzin zajęć z zakresu doradztwa zawodowego;
  - e) tygodniowy lub semestralny wymiar i przeznaczenie godzin do dyspozycji dyrektora szkoły;
- 4) ogólną liczbę godzin pracy finansowanych ze środków przydzielonych przez organ prowadzący szkołę, w tym liczbę godzin zajęć edukacyjnych i opiekuńczych, zajęć rewalidacyjnych, zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz innych zajęć wspomagających proces kształcenia, realizowanych w szczególności przez pedagoga, psychologa, logopedę i innych nauczycieli;
- 5) liczbę godzin pracy biblioteki szkolnej.

Ww. arkusze organizacyjne, odpowiednio: 4 kwietnia 2022 r., 12 kwietnia 2023 r. i 12 kwietnia 2024 r. zostały przekazane do zaopiniowania przez Związek Nauczycielstwa Polskiego Zarząd Oddziału w Końskich. Wszystkie złożone arkusze organizacyjne zostały zaopiniowane pozytywnie odpowiednio: 7 kwietnia 2022 r., 17 kwietnia 2023 r. i 15 kwietnia 2024 r., tj. zgodnie z § 17 ust. 7 i 8 rozporządzenia w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli.

Arkusze organizacyjne zostały przekazane Staroście Koneckiemu odpowiednio: 11 kwietnia 2022 r., 24 kwietnia 2023 r. i 22 kwietnia 2024 r., a Starosta, jako organ prowadzący, zatwierdził przedłożone arkusze (po uzyskaniu opinii Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty) odpowiednio: 26 maja 2022 r., 29 maja 2023 r. i 23 maja 2024 r.

(akta kontroli str. 6, 7-65, 67-126)

We wszystkich latach objętych kontrolą arkusze organizacyjne były zmieniane kolejnymi aneksami.

⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 2736.

⁶ W zawodach technik logistyk i technik informatyk.

W roku szkolnym 2022/2023 zmiany zostały wprowadzone czterema aneksami. W aneksie nr 1 dokonano zmiany w przydziałach nauczycieli, zmiana dotyczyła nauczyciela edukacji dla bezpieczeństwa w Liceum Ogólnokształcącym, który według arkusza przed zmianami miał liczbę godzin – 1, a po zmianie 2. W aneksie nr 2 (z 17 października 2022 r.) zmiana przydziałach nauczycieli, dotyczyła także nauczyciela edukacji dla bezpieczeństwa w Liceum Ogólnokształcącym, który według arkusza przed zmianami miał liczbę godzin – 1, a po zmianie 1,42.

(akta kontroli str. 7-65)

Dyrektor wyjaśniła, że w Aneksie nr 2 do arkusza organizacyjnego Zespołu Szkół Ponadpodstawowych w Stąporkowie na rok 2022-2023 wchodzącego w życie w dniu 17.10.2022 Panu R.K. zostało przydzielone 0,5 godziny dodatkowe edukacji dla bezpieczeństwa z uczniem posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia indywidualnego. Data wejścia w życie arkusza uśredniła tą wartość do 0,42 godziny. Stąd wynika zmiana ilości godzin nauczania przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa z 1 na 1,42 godziny.

(akta kontroli str. 66)

W roku szkolnym 2023/2024 do arkusza organizacyjnego sporządzone zostały trzy aneksy. Aneksem nr 1 (zakładany termin wprowadzenia w życie 1 września 2023 r.) zmieniony został nauczyciel przedmiotu EdB z powodu rozpoczęcia przez dotychczasowego nauczyciela rocznego urlopu zdrowotnego. Więcej zmian w zakresie tego przedmiotu nie było.

(akta kontroli str. 67-126)

Do dnia zakończenia kontroli w arkuszu organizacyjnym 2024/2025 nie były wprowadzane aneksy.

(akta kontroli str. 127-135)

W planach nauczania obowiązujących w okresie objętym kontrolą przewidziano realizację przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa w klasie pierwszej liceum ogólnokształcącego i pierwszej technikum w wymiarze jednej godziny tygodniowo, tj. zgodnie z załącznikiem nr 4 i nr 5 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół⁷, zastąpionym od 1 września 2024 r. przez rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 20 maja 2024 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół⁸.

W żadnym roku szkolnym nie zadbano o zapewnienie odpowiednich warunków organizacyjnych dla efektywnej realizacji nauki pierwszej pomocy w ramach przedmiotu EdB, w tym nie przewidziano podziału klas na mniejsze (najwyżej 15-osobowe) grupy na zajęciach ćwiczeniowych z tego przedmiotu, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 663-677)

W Szkole nie przeznaczono dodatkowych godzin na realizację zajęć z zakresu edukacji obronnej. Jak wyjaśniła Dyrektor w Szkole nie działały koła zainteresowań związanych z edukacją obronną, nie posiadano również klasy o profilu mundurowym.

(akta kontroli str. 260)

Dyrektor wyjaśniła, że przyczyny i charakter zmian w arkuszach organizacyjnych szkoły – aneksach ustalamy i przekazujemy organowi prowadzącemu telefonicznie przed wysłaniem takiego aneksu. Aneks jest przesyłany elektronicznie dopiero po akceptacji zmian przez organ prowadzący szkołę.

(akta kontroli str. 261)

⁷ Dz. U. z 2024 r. poz. 80, dalej: rozporządzenie z 2019 r. w sprawie ramowych planów.

⁸ Dz.U. z 2024 r. poz. 781, dalej: rozporządzenie z 2024 r. w sprawie ramowych planów.

Rada Pedagogiczna Szkoły na posiedzeniu w dniu 31 sierpnia 2022 r. pozytywnie zaopiniowała Plan Pracy Szkoły na rok szkolny 2022/2023. Plan Pracy został udostępniony na platformie Microsoft Teams oraz w wersji wydruku jako dokument szkoły.

Plan Pracy Szkoły na rok szkolny 2023/2024 został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Pedagogiczną na posiedzeniu w dniu 31 sierpnia 2023 r.

(akta kontroli str. 276-291)

Projekty planów jednostkowych wydatków budżetowych oraz planów jednostkowych dochodów budżetowych na 2022 r. zostały złożone przez Zespół w Starostwie Powiatowym w Końskich (dalej: Starostwie) 28 września 2021 r.

(akta kontroli str. 136-146)

Pismem z 22 listopada 2021 r. Starosta Konecki poinformował Szkołę o wielkościach przyjętych w projekcie uchwały budżetowej Powiatu Koneckiego na 2022 rok, niezbędnych do opracowania planu finansowego jednostki. Przewidywana kwota wynosiła 3 219 185 zł. Jednocześnie Starosta Konecki poinformował Szkołę, że projekt planu finansowego należy opracować w terminie 30 dni od daty otrzymania informacji, nie później jednak niż do 22 grudnia 2021 r.

Zgodnie z ww. pismem, Zespół przekazał do Starostwa plany jednostkowe wydatków budżetowych oraz plan jednostkowych dochodów budżetowych w dniu 7 grudnia 2021 r., tj. zgodnie z terminem określonym w art. 248 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁹.

Dnia 17 stycznia 2022 r. Starostwo przekazało Szkole informacje o ostatecznych kwotach w budżecie na rok 2022 przyjętych uchwałą nr XXXVIII/80/2021 Rady Powiatu w Końskich z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie uchwalenia budżetu Powiatu Koneckiego na 2022 r., tj. 1) Plan dochodów budżetowych z wyszczególnieniem dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej – wg dołączonego załącznika nr 1; 2) Plan wydatków budżetowych z wyszczególnieniem wydatków związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej – wg załącznika nr 2. Jednocześnie Starostwo poinformowało Szkołę, że zgodnie z art. 249 ust. 2 ustawy o finansach publicznych oraz § 8 ust. 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych¹⁰, w terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji, należy sporządzić plany finansowe, z czego jeden egzemplarz zatwierdzony przez kierownika jednostki przekazać do Starostwa. Szkoła nie przekazała do Starostwa zatwierdzonego przez Dyrektora ostatecznego planu finansowego z powodu – jak wyjaśniła Dyrektor – przeoczenia.

(akta kontroli str. 147-168, 264-269, 324-325)

Projekty planów jednostkowych wydatków budżetowych oraz planów jednostkowych dochodów budżetowych na 2023 i 2024 rok zostały złożone przez Zespół w Starostwie odpowiednio 30 września 2022 r. i 5 października 2023 r.

Pismami odpowiednio z 16 listopada 2022 r. oraz 11 stycznia 2024 r. Starosta Konecki poinformował Szkołę o wielkościach przyjętych w projekcie uchwały budżetowej Powiatu Koneckiego na 2023 i 2024 rok, niezbędnych do opracowania planu finansowego jednostki. Przewidywana kwota na 2023 r. wynosiła 3 640 228 zł, a na 2024 r. – 4 650 347 zł. Jednocześnie Starosta poinformował Szkołę, że projekt planu finansowego należy opracować odpowiednio w terminie 30 dni od daty otrzymania informacji, nie później jednak niż do 22 grudnia 2022 r. oraz w przypadku budżetu na

---

⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 ze zm.

¹⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 1718.

2024 r. w terminie 30 dni od daty otrzymania informacji, nie później jednak niż do 22 grudnia 2023 r.

Pismem z 12 stycznia 2023 r. Starosta Konecki przekazał Szkole informację o ostatecznych kwotach w budżecie na rok 2023 przyjętych uchwałą nr L/69/2022 Rady Powiatu w Końskich z dnia 29 grudnia 2022 r. w sprawie uchwalenia budżetu Powiatu Koneckiego na 2023 r.

Szkoła poinformowała Starostwo pismami z 31 stycznia 2023 r. oraz 24 stycznia 2024 r. o wprowadzenia planu finansowego do budżetu odpowiednio na 2023 i 2024 rok.

(akta kontroli str. 169-207, 208-259)

Osoby, które w okresie objętym kontrolą uczyły w Szkole edukacji dla bezpieczeństwa, posiadały wymagane kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela tego przedmiotu, o których mowa w § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli¹¹.

Nauczyciel, który w roku szkolnym 2022/2023 i 2024/2025 prowadził zajęcia z edukacji dla bezpieczeństwa, posiadał odpowiednie przygotowanie do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy potwierdzone zaświadczeniem, o którym mowa w § 11 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 sierpnia 2009 r. w sprawie przygotowania nauczycieli do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy¹². Nauczyciel, który w roku szkolnym 2023/2024 prowadził zajęcia z edukacji dla bezpieczeństwa¹³, nie miał ważnego zaświadczenia potwierdzającego posiadanie przygotowania do prowadzenia tych zajęć, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 262-263, 270-272)

Dyrektor wyjaśniła: *Informuję, że w ubiegłym roku szkolnym 2023/2024 nauczyciel uczący w naszej szkole przedmiotu EDB przeszedł na roczny urlop dla poratowania zdrowia. W związku z tym, na czas jego nieobecności została zatrudniona Pani Maria W. – nauczyciel lokalnej szkoły (PSP nr 2 w Stąporkowie). Ze względu na małą liczbę ilości godzin (3 godziny tygodniowo) i brak nauczycieli uczących przedmiotu EDB w naszej okolicy podjęliśmy współpracę z Panią Marią W. kierując się jej kwalifikacjami – studia podyplomowe w zakresie Edukacja dla bezpieczeństwa i wieloletnim doświadczeniem w prowadzeniu zajęć EDB. W decyzji o zatrudnieniu sugerowałam się również wyborem nauczyciela miejscowego, ponieważ mała liczba godzin nie opłacałaby się nauczycielowi dojeżdżającemu. Po rozmowie z Panią Marią W. i wyrażeniu przez nią zgody na współpracę nie było potrzeby korzystania ze ścieżki zatrudnienia nauczyciela przez stronę internetową Kuratorium, tym bardziej, że nie jest to obowiązkowe.*

(akta kontroli str. 264)

Wszyscy zatrudnieni w Szkole nauczyciele posiadali aktualne zaświadczenia o odbyciu szkoleń (z 2022 r. i późniejsze) w zakresie BHP i udzielania pierwszej pomocy.

(akt kontroli str. 273-275)

W ramach Wewnątrzszkolnego Doskonalenia Nauczycieli w roku szkolnym 2022/2023 w Szkole odbyło się 71 szkoleń indywidualnych i dwa szkolenia Rady Pedagogicznej, a w roku szkolnym 2023/2024 – 28 szkoleń indywidualnych. Żadne

¹¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1289, ze zm.; uchylone z dniem 3 października 2023 r. przez rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 14 września 2023 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. poz. 2102).

¹² Dz. U. Nr 139, poz. 1132.

¹³ W zastępstwie za nauczyciela, który od 1 września 2023 r. do 30 czerwca 2024 r. przebywał na urlopie dla poratowania zdrowia.

ze szkoleń nie dotyczyło edukacji dla bezpieczeństwa, w żadnym ze szkoleń nie uczestniczyli nauczyciele realizujący zajęcia z tego przedmiotu.

W sprawozdaniach z przeprowadzonych szkoleń stwierdzono: Większość konferencji i szkoleń odbyła się w formie zdalnej. Sprzyja to indywidualnemu dopasowaniu potrzeb. Można zauważyć, że nauczyciele uczestniczą w większej liczbie szkoleń, a także tematyka szkoleń jest bardziej zróżnicowana. Nauczyciele indywidualnie wybierali tematy szkoleń, którymi byli zainteresowani. Duża liczba szkoleń przyczyniła się do podniesienia poziomu kształcenia w naszej szkole i ma bardzo duży wpływ na wyniki osiągane przez uczniów naszej szkoły.

(akta kontroli str. 292-311)

W trakcie przeprowadzonych oględzin ustalono, że: zajęcia z edukacji dla bezpieczeństwa odbywały się w sali znajdującej się na parterze budynku szkoły – auli z miejscami dla uczniów w formie amfilady. Przed pierwszym rzędem siedzeń znajduje się miejsce, gdzie można prowadzić zajęcia praktyczne, m.in. z udzielania pierwszej pomocy. W sali znajduje się komputer wraz z drukarką, rzutnik zamocowany pod sufitem oraz zwijany ekran, a także tablica szkolna do pisania kredą.

W sali, w której odbywają się zajęcia nie ma pomieszczenia do przechowywania pomocy dydaktycznych. Pomoce dydaktyczne przechowywane są w pokoju nauczycieli wychowania fizycznego.

Do prowadzenia zajęć z udzielania pierwszej pomocy Szkoła posiadała fantom¹⁴, środki opatrunkowe, w tym bandaże różnych rozmiarów, elastyczne i klasyczne, kompresy jałowe z gazy, zestawy plastrów, rękawiczki gumowe, jednorazowe w różnych rozmiarach, chustę trójkątną, nożyczki ratownicze, folię termiczną, ustnik do przeprowadzania sztucznego oddychania, trójkąt ostrzegawczy i żółtą kamizelkę odblaskową, plakat z instrukcją obsługi aparatu AEG oraz plansze przedstawiające sposób ułożenia osoby rannej. Szkoła nie posiadała koców i szyn Kramera, które zgodnie z zatwierdzonym przez Dyrektora Programem nauczania edukacji dla bezpieczeństwa dla liceum ogólnokształcącego i technikum „Żyję i działam bezpiecznie” (dalej: Program nauczania) są konieczne do realizacji zajęć praktycznych z udzielania pierwszej pomocy. Na wyposażeniu nie było również przydatnych do realizacji zajęć z pierwszej pomocy defibrylatora AED treningowego oraz manekina (fantoma) niemowlaka.

(akta kontroli str. 312-323)

Nauczyciel edukacji dla bezpieczeństwa wyjaśnił, że nie wnioskował o zakup brakujących środków dydaktycznych, ponieważ stosował materiały zastępcze, m.in. folię termiczną, materac, deseczkę, twardą tekturę. Wnioskował natomiast o zakup defibrylatora AED treningowego czy fantoma niemowlaka (wskazanych w programie nauczania jako dodatkowe wyposażenie, tj. przydatne, lecz niekonieczne) ale w budżecie Szkoły nie było na to środków.

(akta kontroli str. 519)

Poprzednia Dyrektorka wyjaśniła: *Część środków dydaktycznych potrzebnych do realizacji była w szkole, nie było treningowego defibrylatora AED i manekina (fantoma) niemowlaka. (...) Na zakup innych pomocy naukowych nauczyciel nie składał zapotrzebowania. Roczny budżet na zakup pomocy naukowych wynosił 1000 złotych. Znaczna część pieniędzy jest przeznaczana na zakup wyposażenia na egzamin zawodowy w zawodzie Technik Informatyk. (...) Doposażenie stanowisk egzaminacyjnych jest priorytetem szkoły, bo bez zakupu niezbędnego wyposażenia stanowiska uczniowie nie mogliby przystąpić do tego egzaminu. Do Starostwa Powiatowego w Końskich nie zwracałam się o dofinansowanie na wyżej wymienione pomoce naukowe, ponieważ priorytetem Szkoły w tym czasie była naprawa części*

¹⁴ Około dwudziestoletni, brak dokumentów, brak certyfikatu.

dachu i wymiana rynien. Dbając o bezpieczeństwo uczniów uzyskałam środki finansowe na powyższy cel. Zakup fantoma dziecięcego i defibrylatora był przełożony na następny rok szkolny, jeśli tylko będą środki finansowe na te pomoce.

(akta kontroli str. 652, 653)

Dyrektor wyjaśniła: W poprzednim roku szkolnym nie zwracałam się do Starosty Koneckiego o zabezpieczenie środków na zakup defibrylatora AED oraz manekina (fantoma) niemowlaka. Zakup defibrylatora jest dosyć kosztowny, a szkoła jeśli się zwraca o zwiększenie budżetu to w sprawach, które są priorytetowe. Najczęściej są to dodatkowe pomoce dydaktyczne i sprzęt potrzebny do przeprowadzenia egzaminu zawodowego w zawodzie technik informatyk, technik logistyk oraz technik handlowiec. Do Starosty zwracamy się o zwiększenie środków na bieżące priorytetowe potrzeby, w tym na przeprowadzanie remontów (budynek szkoły pochodzi z 1973 roku). (...). Posiadanie defibrylatora nie jest obowiązkowe, choć wiem, że jest to urządzenie potrzebne, gdyż służy do ratowania ludzkiego życia. W najbliższym czasie będziemy poszukiwać możliwości przystąpienia przez szkołę do udziału w projektach, akcjach w których można pozyskać środki na zakup defibrylatora. W roku szkolnym 2024/2025 ze środków budżetu szkoły zakupimy fantom niemowlaka, aktualnie zapoznajemy się z ofertami.

(akta kontroli str. 658)

NIK stwierdza, że pochodzenie pomocy dydaktycznych wykorzystywanych w Szkole do zajęć praktycznych powinno być udokumentowane, co powala stwierdzić m.in., czy posiadają odpowiednie atesty i certyfikaty. Zgodnie z § 9 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach, szkoły nabywają wyposażenie posiadające odpowiednie atesty i certyfikaty.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach szkolnych 2022/2023-2023/2024 Dyrektor na lekcjach edukacji dla bezpieczeństwa, w szczególności na ćwiczeniach praktycznych, nie zapewniła odpowiednich warunków organizacyjnych dla efektywnej realizacji nauki pierwszej pomocy w ramach przedmiotu EdB, tj. nie dokonała podziału klas na grupy o liczebności nie większej niż 15 uczniów, w szczególności podczas ćwiczeń z resuscytacji krążeniowo-oddechowej, postępowania z osobą nieprzytomną oraz opatrywania ran, złamań i krwotoków (stanowiących ok. 43% wszystkich zajęć z tego przedmiotu)¹⁵.

(akta kontroli str. 663-677)

Zgodnie z Podstawą programową, osiągnięcie przez uczniów umiejętności praktycznego udzielania pierwszej pomocy wymaga realizacji zajęć w blokach po dwie godziny lekcyjne. W celu zapewnienia efektywnej nauki przedmiotu klasę należy podzielić na grupy o liczebności nie większej niż 15 uczniów, w szczególności podczas ćwiczeń z resuscytacji krążeniowo-oddechowej, postępowania z osobą nieprzytomną oraz opatrywania ran, złamań i krwotoków. Ponadto zgodnie z § 7 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia z 2019 r. i z 2024 r. w sprawie ramowych planów, w liceum ogólnokształcącym i technikum podział na grupy jest obowiązkowy na nie więcej niż połowie godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, dla których z treści programu nauczania wynika konieczność prowadzenia ćwiczeń -w oddziałach liczących więcej niż 30 uczniów.

¹⁵ Zgodnie z przyjętym w szkole programem nauczania edukacji dla bezpieczeństwa pt. „Żyję i działam bezpiecznie”.

Była Dyrektor Szkoły wyjaśniła: *W roku szkolnym 2022/2023 nie dokonałam podziału na grupy uczniów na zajęciach z edukacji dla bezpieczeństwa. Przyczyna tego była czysto finansowa. Rokrocznie dyrektor szkoły otrzymuje pismo od Starosty i ma za zadanie razem z księgową poszukać oszczędności w budżecie szkoły. Na rok szkolny 2022/2023 otrzymaliśmy zgodę na utworzenie dwóch klas pierwszych: klasy Liceum i Technikum. Taki arkusz został zatwierdzony przez Kuratora i Starostę. W tym przygotowanym arkuszu nie było podziału na grupy na zajęcia edukacja dla bezpieczeństwa i nikt ze sprawdzających i zatwierdzających tego nie zakwestionował. Dzięki bardzo dobrej opinii o szkole, wynikom matury, egzaminom zawodowym, realizacji projektów Erasmus i innym działaniom szkoły udało nam się zebrać około 90 kandydatów do szkoły. Ta sytuacja spowodowała, że utworzyłam jedną klasę Technikum więcej niż było to pierwotnie zaplanowane. Jako dyrektor musiałam zrobić wszystko aby koszty utworzenia tej klasy były jak najmniejsze, abyśmy otrzymali zgodę na jej utworzenie. W ramach cięcia kosztów nie dokonałam podziału na grupy. Podział taki znacznie zwiększyłby koszty finansowania klas pierwszych. (...). Gdyby w latach 2022/2023 i 2023/2024 Dyrektor Szkoły nie poczynił drastycznych oszczędności i doprowadził co rok do otwarcia jednej klasy więcej niż było planowane to na dzień dzisiejszy część nauczycieli nie miałyby pracy w pełnym wymiarze, a perspektywicznie doszłoby do wypowiedzenia warunków pracy. Rolą dyrektora jest czasami podejmować trudne decyzje, uwzględniając zaistniałe okoliczności.*

Dyrektor Szkoły udzieliła wyjaśnień w podobnym brzmieniu w zakresie przyczyn niedokonania podziału klas na grupy na zajęciach z edukacji dla bezpieczeństwa w roku szkolnym 2023/2024.

(akta kontroli str. 660, 662)

W związku z tym, że w roku szkolnym 2024/2025 nie wystąpiła konieczność podziału klasy pierwszej technikum z powodu jej liczebności (klasa liczy 10 uczniów), NIK nie formułuje wniosku pokontrolnego. NIK zwraca jednak uwagę, że w kolejnych latach szkolnych przy organizacji zajęć z edukacji dla bezpieczeństwa należy uwzględnić ww. przepisy dotyczące podziału klas na grupy w celu zapewnienia efektywnej nauki tego przedmiotu, w szczególności podczas ćwiczeń.

(akta kontroli str. 642)

2. Dyrektor powierzyła w roku szkolnym 2023/2024 prowadzenie zajęć z edukacji dla bezpieczeństwa osobie, która nie miała pełnych kwalifikacji do prowadzenia zajęć z pierwszej pomocy w ramach tego przedmiotu, bez uzyskania wymaganej zgody organu prowadzącego nadzór pedagogiczny.

Zgodnie z § 11 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z 14 września 2023 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli¹⁶, kwalifikacje do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy w szkołach ponadpodstawowych posiada osoba, która legitymuje się zaświadczeniem potwierdzającym posiadanie przygotowania do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy, uzyskanym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym¹⁷ ().

Nauczyciel prowadzący zajęcia z edukacji dla bezpieczeństwa w roku szkolnym 2023/2024 nie miał ważnego na ten rok zaświadczenia, o którym mowa w § 11 cyt. rozporządzenia. Nauczyciel posiadał zaświadczenie o ukończeniu szkolenia do prowadzenia ww. zajęć ważne do 1 lipca 2022 r.

¹⁶ Dz. U. poz. 2102.

¹⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 1972.

Zgodnie z § 3 i § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie przygotowania nauczycieli do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy, wiedzę i umiejętności niezbędne do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy nabywa się w ramach szkolenia uwzględniającego specyfikę zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy, które kończy się egzaminem. Osobie, która zdała egzamin, zgodnie z § 11 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia, podmiot organizujący szkolenie wydaje zaświadczenie, które ważne jest przez okres 5 lat od dnia wydania.

NIK zauważyła, że aktualizacja wiedzy z zakresu udzielania pierwszej pomocy pozwala na świeżą ocenę umiejętności, dostosowanie się do najnowszych wytycznych oraz podniesienie skuteczności nauczania pierwszej pomocy.

(akta kontroli str. 262-263, 272)

Dyrektor wyjaśniła, że z dniem 1 września 2023 r. objęłam stanowisko dyrektora szkoły, co niosło za sobą szereg nowych i dodatkowych obowiązków, skutkiem czego było moje niedopatrzenie ważności zaświadczenia o ukończeniu szkolenia do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy

(akta kontroli str. 265)

NIK stwierdza, że zgodnie z art. 10 ust. 7 i 9 ustawy Karta Nauczyciela, w przypadku zaistnienia potrzeby wynikającej z organizacji nauczania lub zastępstwa nieobecnego nauczyciela, w tym w trakcie roku szkolnego, stosunek pracy z nauczycielem nawiązuje się na podstawie umowy o pracę na czas określony, jeżeli nie ma możliwości zatrudnienia osoby posiadającej wymagane kwalifikacje, można za zgodą organu sprawującego nadzór pedagogiczny zatrudnić nauczyciela bez wymaganych kwalifikacji.

Z uwagi na to, iż nauczyciel prowadzący w roku szkolnym 2024/2025 zajęcia z edukacji dla bezpieczeństwa posiada ważne zaświadczenie o ukończeniu szkolenia do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy, NIK odstępuje od formułowania wniosku pokontrolnego w tym zakresie.

(akta kontroli str. 271)

OCENA CZĄSTKOWA

W Zespole terminowo opracowywano i poddawano opiniowaniu arkusze organizacyjne szkoły wraz z aneksami i projekty planów finansowych. Zajęcia z edukacji dla bezpieczeństwa w okresie objętym kontrolą prowadzili nauczyciele posiadające wymagane kwalifikacje do zajmowania tego stanowiska. Prowadząca zajęcia w ramach zastępstwa nauczycielka nie posiadała aktualnego zaświadczenia o ukończeniu szkolenia do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy. W Szkole zapewniono warunki bazowe oraz większość pomocy dydaktycznych wymaganych do realizacji programu z edukacji dla bezpieczeństwa. Dyrektor w latach szkolnych 2022/2023-2023/2024 nie podzielił klas na grupy o liczebności nie większej niż 15 uczniów w celu zapewnienia efektywnej nauki przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa, w szczególności podczas zajęć praktycznych z udzielania pierwszej pomocy.

OBSZAR

2. Realizacja edukacji obronnej i nauki udzielania pierwszej pomocy w szkołach

Opis stanu faktycznego

W latach szkolnych 2022/2023-2023/2024 Szkoła prowadziła dla wszystkich klas pierwszych liceum ogólnokształcącego i technikum dzienniki lekcyjne, w których dokumentowano przebieg nauczania w danym roku szkolnym. W dziennikach elektronicznych odnotowywano obecność uczniów na zajęciach edukacyjnych, liczbę godzin usprawiedliwionych i nieusprawiedliwionych nieobecności uczniów na tych zajęciach, wpisywano tematy przeprowadzonych w ramach edukacji dla bezpieczeństwa zajęć edukacyjnych oraz oceny bieżące, śródroczne i roczne oceny

klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych. Dzienniki lekcyjne były prowadzone w postaci elektronicznej.

(akta kontroli str. 379-452)

W latach szkolnych 2022/2023-2023/2024 wszyscy uczniowie klas pierwszych liceum ogólnokształcącego i technikum uzyskali z edukacji dla bezpieczeństwa wymaganą liczbę ocen, określoną w Wewnętrznych Zasadach Oceniania (dalej: WZO)¹⁸.

Część ocen uzyskanych przez uczniów klas pierwszych w latach szkolnych 2022/2023-2023/2024 na zajęciach z edukacji dla bezpieczeństwa miała w dzienniku elektronicznym przypisane wagi niezgodnie z WZO, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 422-445, 478, 481, 496, 499)

W latach szkolnych 2022/2023-2023/2024 uczniowie klas pierwszych uzyskiwali z edukacji dla bezpieczeństwa oceny z różnych rodzajów aktywności (m.in. z kartkówki, odpowiedzi ustnej, aktywności na lekcji). Każdy uczeń uzyskał ocenę z wykonania resuscytacji krążeniowo-oddechowej.

Nauczyciel edukacji dla bezpieczeństwa realizujący zajęcia edukacyjne w roku szkolnym 2022/2023 do sprawdzenia osiągnięć edukacyjnych nie stosował przyjętej w Przedmiotowych Zasadach Oceniania (dalej: PZO) formy sprawdzianu przeprowadzanego raz lub dwa razy w semestrze.

Nauczyciel edukacji dla bezpieczeństwa wyjaśnił: *W trakcie realizacji materiału dydaktycznego z edukacji dla bezpieczeństwa pojawiła się potrzeba zmiany priorytetów edukacyjnych. W związku z tym zdecydowałem się na zastąpienie pisemnego sprawdzianu osiągnięć innymi krótszymi formami oceniania, które lepiej odpowiadały bieżącym potrzebom uczniów, ich możliwościom i specyfice przedmiotu.*

(akta kontroli str. 422-445, 506-510, 519)

W PZO na rok szkolny 2022/2023 nie określono celu edukacyjnego, który odnosiłby się do edukacji obronnej. Pozostałe cele edukacyjne (tj. *Znajomość struktury obronności państwa, Przygotowanie do sytuacji zagrożeń, Opanowanie zasad pierwszej pomocy*) wynikały z określonych w Podstawie programowej treści nauczania dotyczących bezpieczeństwa państwa, przygotowania do działań ratowniczych w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń (wypadków masowych i katastrof) oraz podstaw pierwszej pomocy.

Nauczyciele edukacji dla bezpieczeństwa nie opracowali PZO na lata szkolne 2023/2024 i 2024/2025, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 506-510, 512, 519)

W latach szkolnych 2022/2023-2023/2024 nauczyciele edukacji dla bezpieczeństwa dostosowali wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych wszystkich uczniów klas pierwszych posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego lub opinie poradni psychologiczno-pedagogicznej¹⁹.

(akta kontroli str. 506-510, 526-563)

W Szkole prowadzono rejestr wyjść grupowych uczniów, który zawierał wszystkie dane, o których mowa w § 2a ust. 1 rozporządzenia z dnia 31 grudnia 2002 r. Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych

¹⁸ Tj. § 157 pkt 13 statutu 5-letniego Technikum w ZSP im. S. Staszica w Stąporkowie z 31 sierpnia 2020 r. (dalej: Statut Technikum) oraz w § 148 pkt 13 statutu 4-letniego Liceum w ZSP im. S. Staszica w Stąporkowie z 31 sierpnia 2020 r. (dalej: Statut Liceum).

¹⁹ W roku szkolnym 2022/2023 z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego było w Szkole czterech uczniów klas pierwszych, a w roku szkolnym 2023/2024 – pięciu, zaś z opinią z poradni psychologiczno-pedagogiczną odpowiednio: ośmiu i sześciu

i niepublicznych szkołach i placówkach²⁰. Z ww. rejestru nie wynika by uczniowie klas pierwszych brali udział w zajęciach plenerowych, byli z wizytą w instytucjach państwa, centrum zarządzania kryzysowego, straży pożarnej, Policji, stacjach pogotowia ratunkowego, jednostkach wojskowych czy organizacjach proobronnych lub zwiedzali wystawy powiązane z treściami przedmiotu.

(akta kontroli str. 565-569)

W okresie objętym kontrolą nie było wypadków na terenie Szkoły.

(akta kontroli str. 570)

W Statucie Liceum i Statucie Technikum określono warunki bezpiecznego pobytu uczniów w szkole oraz podstawowe zasady przestrzegania bezpieczeństwa uczniów. Ponadto opracowano szkolny zestaw procedur postępowania w sytuacjach nadzwyczajnych.

(akta kontroli str. 483-486, 502-505, 571-594)

W okresie objętym kontrolą Dyrektor, raz w roku, dokonywał kontroli zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki.

(akta kontroli str. 595-600)

W okresie objętym kontrolą w Szkole przyjęto Program nauczania, w którym uwzględniono cele edukacyjne i treści nauczania określone w Podstawie programowej.

(akta kontroli str. 601-625)

Zgodnie z *Rozkładem materiału nauczania*, określonym w powyższym programie nauczania (pkt III), liczba godzin przeznaczonych na realizację poszczególnych działów kształcenia, w tym szkolenia strzeleckiego, wynosiła 29.

W roku szkolnym 2022/2023 zajęcia z edukacji dla bezpieczeństwa zrealizowano w wymiarze od 26 do 31 godzin lekcyjnych, a w roku szkolnym 2023/2024 w wymiarze 33 godzin lekcyjnych.

Nauczyciel edukacji dla bezpieczeństwa wyjaśnił, że w klasie 1TI lekcje edukacji dla bezpieczeństwa odbywały się w piątek. W związku z kalendarzem szkolnym lekcje w tym dniu nie odbyły się 14 października i 11 listopada 2022 r. oraz 6 stycznia, 7 kwietnia i 7 czerwca 2023 r. W związku z tym zrealizowałem w tej klasie mniejszą liczbę godzin edukacji dla bezpieczeństwa.

(akta kontroli str. 379-390, 610-615, 628)

We wszystkich klasach pierwszych w latach szkolnych 2022/2023-2023/2024 omówiono podstawowe zasady pierwszej pomocy oraz przeprowadzono ćwiczenia praktyczne w tym zakresie, w szczególności ćwiczenia z resuscytacji krążeniowo-oddechowej, postępowania z osobą nieprzytomną oraz opatrywania ran, złamań i krwotoków. Na ich realizację przeznaczono w roku szkolnym 2022/2023 od 12 do 14 godzin lekcyjnych, a w roku szkolnym 2023/2024 – 15.

W ramach edukacji dla bezpieczeństwa zrealizowano również zajęcia teoretyczne dotyczące bezpieczeństwa państwa oraz przygotowania do działań ratowniczych w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń (wypadków masowych i katastrof).

Z dzienników lekcyjnych nie wynika by w latach szkolnych 2022/2023-2023/2024 w ramach edukacji dla bezpieczeństwa zostały zrealizowane tematy z zakresu edukacji obronnej, które uwzględniono w *Rozkładzie materiału nauczania*, tj. *Reagowanie w sytuacji zagrożenia działaniami wojennymi* (1 godz.), *Czy w sieci jest bezpiecznie?* (1 godz.), *Szkolenie strzeleckie* (3 godz.), o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

---

²⁰ Dz. U. z 2020 r. poz. 1604.

(akta kontroli str. 379-390, 513-518, 610-615, 647-649)

Niektóre tematy w ramach edukacji dla bezpieczeństwa były realizowane w innym wymiarze godzin niż podany w *Rozkładzie materiału nauczania*. Np. w roku szkolnym 2022/2023 na omówienie zagadnień związanych z pożarami przeznaczono trzy godziny lekcyjne zamiast jednej przewidzianej w powyższym rozkładzie, a na realizację tematu *Tamowanie krwotoków* jedną godzinę lekcyjną zamiast dwóch. W roku szkolnym 2023/2024 zagadnienia dotyczące zarówno Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, jak i zagrożeń terrorystycznych i cyberprzemocy omówiono na dwóch godzinach lekcyjnych zamiast jednej, a temat *Inne groźne przypadki* zrealizowano na jednej godzinie lekcyjnej zamiast dwóch. W latach szkolnych 2022/2023-2023/2024 na realizację zajęć z resuscytacji krążeniowo-oddechowej przeznaczono o jedną lub dwie godziny więcej w stosunku do liczby godzin przewidzianych w *Rozkładzie materiału nauczania*.

Nauczyciel edukacji dla bezpieczeństwa prowadzący zajęcia w roku szkolnym 2022/2023 wyjaśnił: *Nauczyciele mogą decydować o dostosowaniu liczby godzin na poszczególne tematy w zależności od specyfiki danej klasy (np. jej poziomu wiedzy, umiejętności uczniów czy potrzeby dokładniejszego omówienia danego zagadnienia). Niektóre tematy mogą wymagać większej liczby godzin, jeśli są szczególnie trudne do zrozumienia lub kluczowe dla bezpieczeństwa uczniów.*

Z wyjaśnień nauczyciela edukacji dla bezpieczeństwa prowadzącego zajęcia w roku szkolnym 2022/2023 wynika, że niektóre tematy były realizowane w większym wymiarze godzin niż to wynika z *Rozkładu materiału nauczania*, ponieważ w ramach tych tematów utrwalano potrzebną w życiu wiedzę (np. wykonywano ćwiczenia z resuscytacji krążeniowo-oddechowej) lub omawiano niektóre treści związane z edukacją obronną (np. z bronią).

(akta kontroli str. 379-390, 513, 610-615, 646, 647)

Klasy w celu realizacji zajęć z udzielania pierwszej pomocy nie zostały podzielone na grupy nie większe niż 15 osób.

W zakresie przebiegu zajęć praktycznych z pierwszej pomocy, nauczyciele edukacji dla bezpieczeństwa wyjaśnili: nauczyciel omawiał, dawał pokaz, wyjaśniał cel i efekt końcowy działania. Wszelkie pomoce: fantom, apteczka, opatrunki, elementy do unieruchamiania kończyn były już przygotowane. Potem odbywała się: praca w grupach, praca indywidualna ze wsparciem, bądź bez, i w ten sposób uczniowie nabywali umiejętności w zakresie udzielania pierwszej pomocy osobie poszkodowanej. Pozorantami byli (zależnie od zadania) uczniowie, fantom, lalki (...).

(akta kontroli str. 513, 647)

W dniu 30 stycznia 2024 r. pełnoletni uczniowie z klas trzecich i czwartych liceum ogólnokształcącego oraz czwartych i piątych technikum uczestniczyli w zajęciach praktycznych ze strzelectwa. Zajęcie odbyły się na mobilnej strzelnicy laserowej na terenie Szkoły. Przeprowadził je instruktor strzelectwa z Akademickiego Związku Sportowego w ramach programu upowszechniania strzelectwa²¹.

(akta kontroli str. 630-638)

Trudności związane ze zmianami w podstawie programowej przedmiotu EdB to – zdaniem Dyrektora – *finansowanie dojazdów uczniów na strzelnicę oraz zorganizowanie zastępstwa za nauczyciela przebywającego na wyjeździe na strzelnicę w przypadku większej grupy drugiego opiekuna*. Dyrektor wyjaśniła, że *młodzież w II semestrze roku szkolnego 2024/2025 wraz z nauczycielem edukacji dla*

²¹ Program obejmuje trzy godziny lekcyjne dla każdej klasy trzeciej i czwartej szkoły ponadpodstawowej, z czego jedna godzina lekcyjna to teoria związana z zasadami strzelectwa, budową i posługiwaniem się bronią oraz zasadami bezpieczeństwa. Dwie kolejne godziny lekcyjne to praktyczne zajęcia strzeleckie w oparciu o technologię laserową z wykorzystaniem replik broni krótkiej i długiej

bezpieczeństwa pojedzie na strzelnicę powiatową znajdującą się w ZSP Nr 1 w Końskich. Czekamy na decyzję organu prowadzącego jako właściciela strzelnicy, który wyznaczy osobę odpowiedzialną za prowadzenie zajęć. Wówczas zawrzemy porozumienie i ustalimy termin wyjazdu na zajęcia strzeleckie. Szkoła ma ustalony wstępny zakres współpracy na nadchodzący rok szkolny ze Starostwem oraz ZSP Nr 1 w Końskich. Liczymy na wsparcie finansowe mające na celu pokrycie kosztów dowozu uczniów na zajęcia strzeleckie. Dodała również, że w roku szkolnym 2024/2025 odbędą się zajęcia z laserowej strzelnicy w szkole, które poprowadzą instruktorzy Akademickiego Związku Sportowego. W zajęciach będą uczestniczyły klasy, które w poprzednim roku szkolnym miały przedmiot edukacja dla bezpieczeństwa oraz klasa 1 Technikum.

Na podobne trudności wskazał nauczyciel edukacji dla bezpieczeństwa.

Dla wychowawcy powstałej w roku szkolnym 2024/2025 klasy pierwszej Technikum utrudnieniem związanym z wprowadzeniem edukacji obronnej jest brak strzelnicy w szkole. Wychowawca wyjaśnił, że *uczniowie liczą, że zajęcia w zakresie praktycznego strzelania zorganizowane będą nieodpłatnie.*

(akta kontroli str. 639-641)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nauczyciele edukacji dla bezpieczeństwa w dziennikach lekcyjnych przypisywali niektórym ocenom uzyskanym przez uczniów klas pierwszych w latach szkolnych 2022/2023-2023/2024 wagi niezgodnie z WZO (np. ocenie z odpowiedzi ustnej i kartkówki wagę 2 zamiast 3, ocenie za zeszyt wagę 2 zamiast 1) lub niejednolicie (np. ocenie z aktywności na lekcji wagę 1, 3 lub 4).

(akta kontroli str. 422-445, 478, 481, 496, 499)

Nauczyciel edukacji dla bezpieczeństwa prowadzący zajęcia w roku szkolnym 2022/2023 wyjaśnił: *Istnieje możliwość ustalania wag ocen w przypadku oceniania różnych form aktywności, co było praktykowane. Jeżeli uczeń wyróżnia się wybitnie wiedzą lub umiejętnościami może otrzymać ocenę z aktywności wyższej wagi. W procesie nauczania i oceniania przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa wagi ocen zostały ustalone we współpracy z uczniami, co miało na celu dostosowanie systemu oceniania do specyfiki przedmiotu oraz aktywności podejmowanych na zajęciach.*

NIK zauważa, że WSO przewidują ustalenie z klasą sposobu oceniania oraz wagi oceny w przypadku oceniania innej formy aktywności lub potrzeby wyróżnienia któregoś z działań. W przypadku odpowiedzi ustnej i kartkówki waga ocen z tych form pracy nie została podniesiona tylko obniżona w stosunku do określonej w WZO.

(akta kontroli str. 481, 499, 519)

Nauczyciel edukacji dla bezpieczeństwa prowadzący zajęcia w roku szkolnym 2023/2024 wyjaśnił: *prowadzenie zeszytów przez uczniów było dobrowolne – nauczyciel umówił się z uczniami, że ocena z zeszytu będzie miała wagę 2, w szkole obowiązuje inna klasyfikacja: zeszyt przedmiotowy – waga 1. Uznałam, że prowadzący notatki z lekcji dodatkowo utrwalają swoje umiejętności z zakresu przedmiotu edukacji dla bezpieczeństwa (notatki wzbogacane były swoimi wpisami, przemyśleniami, które świadczyły o zaangażowaniu ucznia) i zasługiwały na nagrodzenie poprzez ocenę wagi 2. Karty pracy, na których pracowali uczniowie reprezentowały różny poziom trudności, niejednokrotnie były to złożone problemy wymagające pewnego zakresu umiejętności i specyfiki myślenia związanego z pomocą osobie poszkodowanej. Uznałam, że zakwalifikujemy je jako: rozwiązanie zadania problemowego – waga 3. Uważałam, że moje działanie jest zgodne*

z zapisem: „W przypadku oceniania innej formy aktywności lub potrzeby wyróżnienia któregoś z działań, nauczyciel ustala z klasą sposób oceniania oraz wagę oceny”.

NIK zauważa, że ustalony z klasą sposób ocenia oraz wagi ocen nie zostały określone w przedmiotowych zasadach oceniania.

(akta kontroli str. 649)

2. Nauczyciel edukacji dla bezpieczeństwa nierzetelnie opracował PZO na rok szkolny 2022/2023. W PZO nie uwzględnił celu edukacyjnego, który odnosiłby się do określonego w Podstawie programowej celu kształcenia *Edukacja obronna* i związanych z nim treści nauczania.

Nauczyciel edukacji dla bezpieczeństwa wyjaśnił: *Ze względu na trudności ze zorganizowaniem zajęć ze szkolenia strzeleckiego potraktowałem ten rok jako okres przejściowy i nie uwzględniłem zagadnień edukacji obronnej w PZO.*

W PZO nauczyciel edukacji dla bezpieczeństwa podał również błędny numer dopuszczenia obowiązującego programu, tj. numer DKOS5002-44/03, który odnosił się do programu nauczania *Przysposobienie obronne*²², opracowanego na podstawie nieobowiązującej podstawy programowej kształcenia ogólnego. Wynikało to – jak wyjaśnił nauczyciel – z niedopatrzenia.

(akta kontroli str. 506-510, 518, 519)

3. Nauczyciele prowadzący zajęcia z edukacji dla bezpieczeństwa w latach szkolnych 2023/2024-2024/2025 nie opracowali na te lata PZO.

Zgodnie z WSO²³, *szczegółowe informacje dotyczące przedmiotowych wymagań edukacyjnych oraz oceniania zawarte są w opracowanych przez nauczycieli Przedmiotowych Zasadach Oceniania.*

(akta kontroli str. 473, 491, 512, 644)

Nauczyciel edukacji dla bezpieczeństwa prowadzący zajęcia w roku szkolnym 2023/2024 wyjaśnił, że w związku z tym, że był na zastępstwie, to kierował się WZO i PZO na lata 2022/2023.

Nauczyciel edukacji dla bezpieczeństwa prowadzący zajęcia w roku szkolnym 2024/2025 wyjaśnił: *Wróciłem do pracy po urlopie dla poratowania zdrowia i zapomniałem we właściwym terminie opracować tych zasad. Niezwłocznie to uzupełnię.*

(akta kontroli str. 519, 649)

4. W latach szkolnych 2022/2023-2023/2024 w ramach edukacji dla bezpieczeństwa nie przeprowadzono szkolenia strzeleckiego. Ponadto nie zrealizowano w pełni pozostałych treści w zakresie edukacji obronnej określonych w Programie nauczania oraz w Podstawie programowej, dotyczących reagowania w sytuacji zagrożenia działaniami wojennymi i cyberbezpieczeństwa w wymiarze wojskowym.

Z dzienników lekcyjnych klas pierwszych nie wynika by w latach szkolnych 2022/2023-2023/2024 w ramach edukacji dla bezpieczeństwa zostały zrealizowane tematy z zakresu edukacji obronnej, które uwzględniono w *Rozkładzie materiału nauczania*, tj. *Reagowanie w sytuacji zagrożenia działaniami wojennymi* (1 godz.), *Czy w sieci jest bezpiecznie?* (1 godz.), *Szkolenie strzeleckie* (3 godz.).

(akta kontroli str. 379-390, 610-615)

Zgodnie z Podstawą programową, *niezwykle ważne jest, aby kłaść szczególny nacisk na kształcenie umiejętności praktycznych, powtarzanych możliwie często, szczególnie przy nauce pierwszej pomocy, terenoznawstwa oraz strzelectwa.*

²² Autorstwa Mieczysława Borowieckiego, Zbigniewa Pytasza, Edwarda Rygały Wydawnictwa Szkolnego PWN.

²³ Tj. z § 141 pkt 9 Statutu Liceum i z § 150 pkt 9 Statutu Technikum.

Nauczyciel edukacji dla bezpieczeństwa prowadzący zajęcia w roku szkolnym 2022/2023 wyjaśnił: *Program edukacji dla bezpieczeństwa jest opracowywany na podstawie obowiązującej podstawy programowej, która określa kluczowe zagadnienia do realizacji na tym przedmiocie. Priorytetem jest zapewnienie uczniom wiedzy i umiejętności związanych z bezpieczeństwem, pierwszą pomocą oraz reagowaniem na zagrożenia. Liczba godzin na poszczególne zagadnienia jest ograniczona. Nie zdążyłem zrealizować tych zagadnień, ponieważ byłem na dwutygodniowej praktyce zagranicznej z uczniami. Część zagadnień tj. zjawisko paniki i sposoby jej przeciwdziałania oraz niezbędne środki do przetrwania zrealizowałem na innych tematach. Szkolenie strzeleckie wymaga specjalistycznego sprzętu oraz bezpiecznych warunków do przeprowadzenia takich zajęć, jak np. dostęp do strzelnicy lub odpowiednich symulatorów. W przypadku naszej szkoły mieliśmy skorzystać ze strzelnicy w ZSP nr 1 w Końskich, ale okazało się, że była ona niesprawną i grafik korzystania z niej został przesunięty w czasie. Wiedząc o tych trudnościach postanowiłem przeznaczyć część zajęć na inne zagadnienia traktując ten czas jako okres przejściowy.*

(akta kontroli str. 513)

Nauczyciel edukacji dla bezpieczeństwa prowadzący zajęcia w roku szkolnym 2023/2024 wyjaśnił: *Nauczyciel edukacji dla bezpieczeństwa i uczniowie dysponowali podręcznikiem uwzględniającym starą podstawę programową (bez działu edukacji obronnej). Dlatego też nowe treści podstawy programowej były realizowane wspólnie z innymi treściami. (...). Ze względu na specyfikę mojej pracy (zatrudnienie w tej jednostce oświatowej na trzy godziny lekcyjne w tygodniu – ogólne zatrudnienie w czterech placówkach), ja jako nauczyciel edukacji dla bezpieczeństwa nie miałam możliwości realizacji szkolenia strzeleckiego. Ponadto nie była mi znana informacja o strzelnicy w Końskich, do placówki nie napłynęły żadne oferty współpracy strzelnicy ze szkołą. Z własnej inicjatywy zaczęłam interesować się co to za miejsce, ale strzelnica miała opinię niejednoznaczną: często (z usłyszanych) zdarzały się awarie. Nasza młodzież skorzystałaby z zajęć na strzelnicy jednak nasze środowisko nie należy do posażnych (...). Jeżeli przyszedłaby oferta darmowych cyklicznych zajęć to myślę, że Dyrekcja i Rada pedagogiczna skorzystałaby z tej formy, ponieważ młodzież uzyskaby nowe umiejętności. Treści (dotyczące szkolenia strzeleckiego) zrealizowałam jako części składowe tematyki z zakresu (Kształtowanie postaw obronnych): Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej oraz Ochrona ludności i dóbr kultury oraz obrona cywilna. W ramach tego działania i nabywania umiejętności młodzież została zapoznana z przepisami dotyczącymi dostępności broni w Polsce, rodzajami broni, krótkim kursem używania broni, pozycjami strzeleckimi, strzelanie jako sport i wyrabianie nowych umiejętności. (...).*

(akta kontroli str. 645, 646)

W ramach kontroli prawidłowości realizacji podstawy programowej oraz warunków i sposobu realizacji przedmiotu EdB w roku szkolnym 2022/2023 była Dyrektor oceniła, że podstawa programowa jest realizowana prawidłowo we wszystkich klasach pierwszych. Po tej kontroli w sprawozdaniu z nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2022/2023 zawarto rekomendację o następującej treści: *Uczniowie powinni odbyć zajęcia ze strzelectwa na strzelnicy lub strzelnicy wirtualnej.*

(akta kontroli str. 337-342)

Była Dyrektor wyjaśniła: *Kontrola prawidłowości realizacji podstawy programowej przeprowadzona została w trakcie roku szkolnego i na moment kontroli wszystkie treści z podstawy programowej zostały zrealizowane, dlatego w sprawozdaniu z nadzoru pedagogicznego użyłam określenia, że podstawa programowa została zrealizowana. Nie miałam świadomości, że tematy dotyczące reagowania w sytuacji*

zagrożenia działaniami wojennymi i cyberbezpieczeństwa w wymiarze wojskowym nie zostały zrealizowane.

(akta kontroli str. 652)

W ramach kontroli prawidłowości realizacji podstawy programowej przedmiotu EdB w roku szkolnym 2023/2024 Dyrektor oceniła, że podstawa programowa była realizowana.

(akta kontroli str. 352-356, 371)

Dyrektor wyjaśniła: *W ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego i po rozmowie z nauczycielem edukacji dla bezpieczeństwa, uznałam, iż podstawa programowa realizowana w ramach przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa w roku szkolnym 2023/2024 została w znacznym stopniu zrealizowana.*

(akta kontroli str. 656, 657)

Odnosnie niezrealizowania szkolenia strzeleckiego w roku szkolnym 2022/2023 była Dyrektor wyjaśniła: *Szkolenia strzeleckiego nie zrealizowano, mimo że Starostwo Powiatowe w Końskich otworzyło strzelnicę w ZSP Nr 1 w Końskich. Na naradzie z dyrektorami szkół ówczesny Naczelnik Wydziału Edukacji, (...) poinformował nas, że strzelnica będzie dostępna dla wszystkich uczniów powiatu koneckiego oraz że będą przez Wydział przygotowane stosowne porozumienia między dyrektorem ZSP Nr 1 w Końskich, a pozostałymi dyrektorami szkół ponadpodstawowych. Miał być przygotowany grafik korzystania ze strzelnicy. Gdy podczas kolejnego ze spotkań zapytaliśmy o ten temat, okazało się, że strzelnica jest popsuta i organizacja jej wykorzystania jest odsunięta w czasie. Po pewnym czasie nauczyciel edukacji dla bezpieczeństwa (...) kontaktował się również z ZSP Nr 1 w sprawie możliwości zorganizowania szkolenia strzeleckiego. Dostał odpowiedź, że strzelnica jest niesprawna, a koszty jej naprawy będą bardzo duże i nie ustalono jeszcze kto by je finansował jeśli by ponownie doszło do jej uszkodzenia. Nie mogliśmy również wziąć ucznia na prywatną strzelnicę do Końskich ze względów finansowych. Dojazd do Końskich w obie strony kosztuje 20 zł. Cennik na strzelnicy wynosi 130 zł/120 minut. Koszt udziału ucznia w szkoleniu strzeleckim wyniósłby 150 zł. Budżet Szkoły nie przewiduje w swych paragrafach żadnego płatnego szkolenia dla uczniów, jak i transportu na takie szkolenie. Większość uczniów to młodzież z rodzin ubogich i nie można ich zmusić do opłacenia takiego szkolenia, ponieważ jest to niezgodne z prawem. Znaczna część uczniów za takie szkolenie by nie zapłaciła.*

(akta kontroli str. 652)

Dyrektor wyjaśniła, że nie udało się zorganizować zajęć ze strzelectwa (...) z kilku powodów (m.in. logistycznych i technicznych). *Nauczyciel pracował w naszej szkole na zastępstwo (godziny realizował w trzech innych lokalnych szkołach). Ilość trzech godzin w bardzo licznych trzech klasach nie jest wystarczająca do zorganizowania wyjazdu na strzelnicę do Końskich. Organizowanie wyjazdów dla każdej klasy osobno byłoby wielkim utrudnieniem, co wiąże się również z dodatkowymi kosztami, a pieniędzy, nie posiadaliśmy w budżecie szkoły. (...) organizowanie wyjazdów na strzelnicę (...) jest poza zasięgiem finansowym naszych uczniów. Dodatkowo, każdy wyjazd wiąże się z odpowiednią ilością opiekunów. Co stanowi też trudność, aby nauczyciele w godzinach realizacji swoich godzin mogli pojechać na strzelnicę. Dyrektor dodała, że w roku szkolnym 2024/2025 odbędą się zajęcia na strzelnicy wirtualnej w naszej szkole dla wszystkich klas, które w roku szkolnym 2022/2023, 2023/2024 uczęszczały na edukację dla bezpieczeństwa. Zajęcia przeprowadzi Akademicki Związek Sportowy (...). W ubiegłym roku szkolnym AZS przeprowadził zajęcia w naszej szkole z wirtualnej strzelnicy dla wszystkich pełnoletnich uczniów. Tym samym nawiązaliśmy współpracę i w najbliższym miesiącach bieżącego roku odbędą się zajęcia dla pozostałych klas. Dodatkowo, odbędzie się wyjazd na strzelnicę Powiatu Koneckiego znajdującą się w Zespole Szkół Ponadpodstawowych*

nr 1 w Końskich, harmonogram wyjazdów zostanie ustalony po wskazaniu przez Powiat osoby odpowiedzialnej za strzelnicę.

(akta kontroli str. 657)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach szkolnych 2022/2023-2023/2024 prawidłowo dokumentowano realizację zajęć z edukacji dla bezpieczeństwa. Niektóre formy pracy podlegające ocenie nie były oceniane zgodnie z WSO. Przedmiotowe Zasady Oceniania z edukacji dla bezpieczeństwa na rok szkolny 2022/2023 zostały sporządzone nierzetelnie, a na kolejne lata szkolne nie zostały opracowane. W powyższych latach szkolnych w ramach edukacji dla bezpieczeństwa nie zrealizowano w pełni wszystkich treści w zakresie edukacji obronnej, w tym szkolenia strzeleckiego. W Szkole zapewniono bezpieczeństwo podczas zajęć lekcyjnych.

OBSZAR

3. Nadzór nad realizacją edukacji dla bezpieczeństwa i pierwszej pomocy

Opis stanu faktycznego

W roku szkolnym 2022/2023 Dyrektor Szkoły przeprowadziła, w ramach nadzoru pedagogicznego kontrolę „Prawidłowość realizacji podstawy programowej oraz warunków i sposobu realizacji przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa”. W ramach tej kontroli skontrolowano realizację podstawy programowej, posiadany sprzęt i pomoce dydaktyczne do realizacji przedmiotu, przebieg ewakuacji wszystkich uczniów i pracowników szkoły oraz kurs udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej w ramach organizowanego kursu narciarskiego. W wyniku tej kontroli stwierdzono, że:

1. *Podstawa programowa z edukacji dla bezpieczeństwa realizowana jest prawidłowo we wszystkich klasach.*
2. *Uczniowie posiadają podręczniki, w szkole są środki pierwszej pomocy, fantom z których uczniowie korzystają podczas lekcji.*
3. *W szkole jest sprzęt audiowizualny i prezentacyjny, z którego mogą podczas lekcji korzystać uczniowie i nauczyciel.*
4. *Podczas ćwiczeń na manekinie zapewnione są warunki higieny i dezynfekcji.*
5. *Ewakuacja uczniów i pracowników odbywała się prawidłowo, zgodnie z procedurami. Ewakuacja była obserwowana przez przedstawicieli straży pożarnej.*
6. *Wszyscy uczniowie biorący udział w kursie narciarskim odbyli kurs pierwszej pomocy przedmedycznej.*

Dyrektor w sprawozdaniu z nadzoru pedagogicznego zawarła również, wynikające z kontroli, rekomendacje o następującej treści:

1. *Wskazane jest zaplecze umożliwiające przechowywanie pomocy dydaktycznych, podstawowych materiałów do prowadzenia zajęć, prac uczniów.*
2. *Uczniowie powinni odbyć zajęcia ze strzelectwa na strzelnicy lub strzelnicy wirtualnej.*
3. *Należy uwrażliwić także na lekcjach gdw i informatyki uczniów na cyberprzestępstwo, w tym cyberprzestępstwo militarne przez odwołanie się do wybranych aktów prawnych.*
4. *Uzupełnić pomoce naukowe, dokupić fantom dziecka i dodatkowe środki potrzebne do udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.*

(akta kontroli str. 326-342)

W roku szkolnym 2023/2024 w ramach nadzoru pedagogicznego przedstawiono wnioski z kontroli przestrzegania przepisów prawa oświatowego i statutowego przez nauczycieli, w ramach którego stwierdzono m.in., że podstawa programowa w przedmiocie EdB była realizowana, niemniej zamieszczono w dokumencie uwagę,

iż wszelkie zakłócenia czy problemy w realizacji podstawy programowej należy na bieżąco zgłaszać do dyrektora.

W części sprawozdania dotyczącej wniosków ze wspomagania nauczycieli po stronie „Wnioski z nadzoru” wpisano *Wspieranie nauczyciela w organizacji dla uczniów zajęć ze strzelectwa. W minionym roku szkolnym odbyły się zajęcia dla wszystkich uczniów pełnoletnich. Po stronie „Rekomendacje” wpisano: Sporządzić plan organizacji wyjazdów uczniów klasy I TI na zajęcia ze strzelnic, które odbędą się w ZSP nr 1 w Końskich. Współpracować z AZS (Akademicki Związek Sportowy) w celu organizacji zajęć w szkole (II semestr).*

(akta kontroli str. 343-370)

W dzienniku czynności wykonywanych przez dyrektora szkoły w dniu 20 czerwca 2024 r. zamieszczono analizę realizacji lekcji i ilości zajęć dydaktycznych z edukacji dla bezpieczeństwa przez nauczyciela tego przedmiotu. Z zapisu w dzienniku wynika, że: nauczyciel zrealizował 34 godziny (w tym zajęcia praktyczne i teoretyczne), że zgłosił, iż klasa nie uczestniczyła w zajęciach ze strzelectwa, że dodatkowo, w ramach zajęć z edukacji dla bezpieczeństwa uczniowie uczestniczyli w spotkaniu ze strażakiem, w próbnej ewakuacji oraz w ćwiczeniach jednostek straży pożarnej, oraz że uczniowie byli na bieżąco oceniani. W dzienniku znalazł się również zapis, że *na podstawie rozmów z nauczycielem i dokonanej analizy wnioskuję, iż podstawa programowa przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa została zrealizowana.*

(akta kontroli str. 371)

NIK zauważa, że trudności w uzyskaniu bezpłatnego dostępu do strzelnic nie powinny być usprawiedliwieniem dla pominięcia treści edukacji obronnej.

W Zespole założony został Rejestr skarg i wniosków. W okresie objętym kontrolą nie wpłynęła żadna skarga ani wniosek.

(akta kontroli str. 372-373)

W Szkole nie został powołany Rzecznik Praw Ucznia. Do opieki nad Samorządem Uczniowskim w latach objętych kontrolą przydzielonych zostało dwóch nauczycieli. Wszyscy wyjaśnili, że w czasie pełnienia funkcji opiekuna samorządu szkolnego nie było przypadków zgłaszania przez uczniów zastrzeżeń czy uwag dotyczących problematyki związanej z obronnością i edukacją dla bezpieczeństwa.

(akta kontroli str. 374-378)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Zapewnienie oceniania osiągnięć edukacyjnych uczniów zgodnie z przyjętymi uregulowaniami wewnętrznymi.
2. Opracowanie Przedmiotowych Zasad Oceniania z edukacji dla bezpieczeństwa z uwzględnieniem wymagań edukacyjnych określonych dla tego przedmiotu w obowiązującej Podstawie programowej.
3. Realizowanie zajęć z edukacji dla bezpieczeństwa zgodnie z Programem nauczania i Podstawą programową, w tym zapewnienie uczniom szkolenia strzeleckiego.
4. Każdorazowe uzyskiwanie zgody Kuratorium Oświaty na zatrudnianie nauczycieli bez wymaganych kwalifikacji.

Uwaga

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, 9 grudnia 2024 r.

Kontrolerzy
Agnieszka Olejarz
główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach
Dyrektor
Grzegorz Walendzik

.....
podpis

Roman Wilk
Doradca prawny

.....
podpis

.....
podpis